

Handläggare
Viveca Jansson
Plan- och exploateringsavdelningen

Diarienummer
2018KS/0182

Kommunstyrelsen

Ansökan om medfinansiering för projektet "Små musslor med stort värde"

Förslag till beslut

Ansökan om medfinansiering för projektet "Små musslor med stort värde" godkänns.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Ecopelag har inkommit med en ansökan om medfinansiering i ett projekt som har som långsiktig målsättning att utveckla musselodling till en storskalig och kostnadseffektiv miljöötgärd för att minska övergödningen i Norra Östersjöns vattendistrikt. Musslor är effektiva på att filtrera och ta upp näring ur vattnet. Samtidigt som vattenkvaliteten förbättras skapas en grund för hållbar tillväxt inom blåa och gröna näringar genom de produkter som utvinns från musslorna.

Ett flertal kommuner är redan med och finansierar projektet som startade 2017. Värmdö kommun, liksom övriga kustkommuner, har ett ansvar att skapa förutsättningar för att Vattendirektivet följs och att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska uppnås. Detta projekt bedöms kunna bidra till detta samt kunna utgöra ett viktigt underlag i en framtida kommunal havsplanering och i kommande översiktsplan.

Bakgrund

Östersjön är kraftigt övergödd vilket har lett till förändrad artsammansättning, kraftiga algbloomningar och en utbredd bottendöd. För att vända utveckling och uppnå satta miljö kvalitetsmål och miljö kvalitetsnormerna för vatten är det angeläget att implementera åtgärder för att minska närsaltsbelastningen. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har sökt pengar från EUs finansieringsprogram LIFE IP för miljöförbättrande åtgärder och delfinansierar på så vis olika projekt som syftar till att förbättra situationen för Östersjön. Ecopelag har sökt medel från LIFE IP Rich Waters och fått delfinansiering för "Action C14 – Innovative mussel farming to reduce nutrients". Utöver detta finansierar kommunerna Norrtälje, Nacka, Haninge och Trosa projektet.

Projektet syftar till att utreda lämpliga platser och förutsättningar för musselodling i olika delar av Östersjön utanför främst Svealandskusten. Om gynnsamma förhållanden finns kan storskalig och kostnadseffektiv musselodling för att reducera övergödningen och producera exempelvis foder till fjäderfä och fisk, gödsel och drivmedel i biogasanläggningar vara möjliga. Genom denna typ av musselodlingar kan näringsämnen återföras till land, samtidigt

Diarienummer
2018KS/0182

som övergödningproblemet i Östersjön används som en hållbar naturresurs och kan utgöra en grund för hållbar tillväxt inom blåa och gröna näringar.

Ärendebeskrivning

Ecopelag har inkommit med en ansökan till Värmdö kommun om medfinansiering i projektet "Action C14 – Innovative mussel farming to reduce nutrients", här kallat "Små musslor med stort värde". Inom projektet utvärderas förutsättningarna för att minska övergödningen i Norra Östersjöns vattendistrikt med hjälp av musselodlingar. Projektet är påbörjat och arbete med att identifiera lämpliga områden för musselodling inom Norrtälje, Nacka, Haninge respektive Trosa kommun pågår. Resultat från dessa försök visar att förutsättningarna varierar kraftigt från plats till plats och därför önskar Ecopelag nu undersöka och kartlägga förutsättningarna i Värmdö kommuns vatten. Eftersom Värmdö kommun till ytan är en av de största kommunerna i vattendistriktet, med kustvatten från inner- till ytterskärgården, är förutsättningarna för Värmdö kommun enligt Ecopelagskan goda för att spela en betydande och viktig roll för att uppnå projektets långsiktiga målsättning. För att Värmdö kommun ska omfattas av projektet krävs medfinansiering från kommunen.

Projektets huvudsakliga syfte är att utvärdera och ta fram ett kartunderlag (GIS) som visar förutsättningarna för musselodling som närsaltsreducerade åtgärd och där lämpliga platser identifieras för fullskaliga musselodlingar i kommunen. Utan detta underlag kommer lämpliga platser för odling inte att identifieras och förutsättningarna för musselodling i stor skala vara outredda och positiva effekter för näringsliv och vattenkvalitet kommer inte uppnås via denna metod.

Bedömning

Projektet är ett miljöprojekt som kan få flera positiva effekter. Projektet bedöms leda till att vi får större kunskap om vattenförbättrande åtgärder i Östersjön och i Värmdös kustvatten vilket kan utgöra underlag i kommande arbete med ny översiktsplan. Kraven på kommunerna att förstärka översiktsplaneringen i havet har ökat bland annat för att möta upp den statliga havsplaneringen. Projektresultatet kan användas som underlag i kommande kommunal havsplanering där kommunen behöver utreda och föreslå användningsområden för havet som också bidrar till en hållbar utveckling. Ett första steg i processen är att genomföra analyser och utreda vilka användningsområden som är tänkbara. I detta arbete kan resultatet från projektet utgöra ett viktigt underlag. Genom att projektet undersöker förutsättningarna för musselodling i Värmdö kommun kan det också leda till lösningar som är anpassade till lokal nivå.

För att klara av de miljöutmaningar vi står inför vad gäller situationen i Östersjön krävs forskning och insatser från många håll. Detta är ett innovativt projekt som syftar till att hitta lösningar och minska närsalthalterna och därmed de problem övergödning orsakar. Kommunens arbetsinsats i projektet kommer att vara relativt liten, men effekterna och en eventuell uppskalning, bedöms kunna få positiva effekter på vattenkvaliteten i Östersjön. Om projektet i förlängningen kan leda till musselodling i kommunens havsområden kan projektet även leda till minskad övergödning och ökade möjligheter att miljökvalitetsnormerna för vatten på sikt kan uppnås. Värmdö kommuns medverkan skulle även innebära att en mer

Diarienummer
2018KS/0182

heltäckande del av kuststräckan i länet ingår i Ecopelags projekt eftersom Haninge, Norrtälje och Nacka redan deltar.

Ekonomiska konsekvenser

Värmdö kommuns deltagande skulle innebära en medfinansiering på 100 000 kronor per år i tre år, 2018-2020 samt mindre insatser från tjänstemän vid enstaka projektmöten. Denna summa bedöms vara relativt liten i förhållande till den miljö- och samhällsnytta resultatet av projektet kan bidra till. Se bilaga för fullständig projektbudget, där det redovisas hur Värmdös bidrag skulle fördelas i projektet. Projektet kan finansieras inom ramen för plan- och exploateringsavdelningen budget där det finns medel avsatta för naturvårdsprojekt.

Konsekvenser för miljön

Projektet och de resultat det utmynnar i bedöms ha stor potential för att bidra till att förbättra Östersjöns näringsstatus. Är resultaten positiva kan denna typ av musselodlingar i större skala bidra till att Vattendirektivet följs genom att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås. Det innebär att näringsämnen och därmed övergödningen i havet minskar samtidigt som de produkter som kan utvinnas från musselodlingen kan bidra till en hållbar resursanvändning och komma till nytta som till exempel foder, biogas och gödsel. Att utvinna dessa produkter ur havet skulle minska påverkan av att producera dem på annat sätt. Projektet bedöms bidra till det lokala miljömålet ”Hav i balans, levande kust och skärgård och ingen övergödning” och de nationella miljömålen ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” och ”Ingen övergödning”. Den förbättrade havsmiljö som projektet kan bidra med kan på sikt också leda till ett rikare växt- och djurliv vilket är ett miljömål på såväl lokal som nationell nivå.

Konsekvenser för medborgarna

De medborgare som arbetar inom de gröna och blå näringarna kan med tiden dra nytta av resultatet av detta projekt. Om projektet och andra åtgärder som genomförs är framgångsrika kommer medborgarna med tiden leva vid och få tillgång till ett hav där övergödning och andra miljöproblem har hanterats.

Konsekvenser för barn

Generationsmålet, som är det övergripande målet för miljöpolitiken i Sverige, säger att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Genom att förbättra vattenkvaliteten i Östersjön bidrar vi till miljömålen enligt ovan och på så vis arbetar vi för att lämna över ett innanhav för rekreation, naturupplevelser och en förbättrad vattenmiljö.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av tjänstemän på plan- och exploateringsavdelningen.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1.	Projektförslag – Små musslor med stort värde	Bilaggs

Diarienummer
2018KS/0182

Sändlista för beslutsexpediering

Ecopelag, martin.reutgard@ecopelag.se och martin.karlsson@ecopelag.se

Camilla Broo
Kommundirektör

Camilla Schultz
Tf Samhällsutvecklingschef